

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: اعداد صلاة/نوافل/صلاة وتیره

در بحث صلاة وتیره کلام آیات عظام بروجردی و خوئی اعلی الله مقامهما را طبق مبنای هرکدام عرض کردیم، آقای بروجردی فرمودند واجب است که نماز وتیره نشسته خوانده شود بخاطر اخباری که مورد عمل اصحاب و مشهور و متقدمین می باشد، آقای خوئی طبق مبنای خودشان (فقط صحت و ضعف سند اخبار ملاک است و دیگر عمل و اعراض اصحاب ملاک نیست) فرمودند آن نماز هایی که در روایات ذکر شده ایستاده خوانده شوند ارتباطی به وتیره ندارند بلکه نمازهای مستحبی جداگانه ای هستند لذا در نماز وتیره جلوس لازم می باشد.

خب و اما صاحب جواهر در این رابطه این طور فرموده: «خاتمة: کل النوافل يجوز أن یصلیها الإنسان قاعدا اختیارا علی المشهور، بل عن المعتمد والمنتهی والتذکره والنهایة والبیان الإجماع علیه، بل لا أجد فيه خلافا إلا من الحلی، فمنعه إلا فی التوتیرة وعلی الراحلة مدعیا خروجهما بالإجماع للأصل مع شدوذ الروایة المجوزة، ولا ریب فی ضعفه بعد ما عرفت، ومنه یعلم ما فی النسبة إلى الشذوذ، وإن أراد روایة لا عملا فهو أغرب من الأول، إذ هی مع أنها معتبرة فی أعلى درجات الاستفاضة إن لم تكن متواترة، مضافا إلى ما یشعر به جواز الجلوس فی رکعات الاحتیاط المعرضة للنافلة، فالنافلة أولى، ومضافا إلى التسامح، إذ هو

كما یجری فی الأصل یجری فی کیفیة، لاندراجها عند التأمل فی قوله علیه السلام: "من بلغه ثواب علی عمل" وفي غیره من أدلته، فلا ینبغي التوقف حینئذ فی ذلك.»^۱

در جلد اول وسائل الشیعة ابوابی تحت عنوان ابواب مقدمة العبادات منعقد شده که صاحب وسائل در این ابواب یک سری قواعد کلی که از اخبار استنباط شده اند را ذکر کرده، یکی از این ابواب در مورد همین اخبار "من بلغ" می باشد که این بحثهای بسیاری دارد؛ اول اینکه این اخبار عمل را مستحب می کنند یا اینکه فقط ثواب انقیادی را به انسان می دهند که ظاهرشان همین است یعنی دال بر ثواب انقیادی می باشند، علی ای حال صاحب جواهر برای اثبات ایستاده خواندن نماز وتیره به سراغ بحث تسامح در ادله سنن و اخبار "من بلغ" رفته و البته این قاعده از چند جهت قابل بحث است که فعلا مورد بحث ما نمی باشد.

صاحب جواهر در ادامه سراغ قاعده دیگری رفته و اینطور فرموده: «ولکن فعلها عدا التوتیرة قائما أفضل بلا خلاف أيضا، لظاهر النصوص ولأن أفضل الأعمال أحزمها، أما التوتیرة فظاهر الأكثر وصریح الروض أن الجلوس فیها أفضل، لتضمن المعتمدة أنها رکعتان من جلوس یعدان بركة من قیام، ولأنها شرعت لتکمیل النوافل وصرورتها ضعف الفرائض، وهو إنما یتأتی مع الجلوس فیها، إذ الظاهر تثنیتها علی تقدیر القیام فیها كما صرح به فی الروض، وتسمعه فی الصحیح الآتی، علی أنه مضافا إلى ذلك مناف لنصوص الإحدی وخمسين، ودعوی احتسابهما واحدة كما صرح به المحقق وحکی عن

^۱ جواهر الکلام، شیخ محمد حسن نجفی جواهری، ج ۱۲، ص ۲۱۸، ط ۴۳ جلدی.

صاحب جواهر تقریباً همان ادله صاحب عروه را بیان می کند و می فرماید و تیره را ایستاده می توان خواند به عبارت دیگر ایشان جواز ایستاده خواندن و تیره را از همان روایاتی که از باب ۲۹ از ابواب اعداد الفرائض و نوافلها خواندیم استنباط کرده برخلاف آیت الله بروجردی و آیت الله خوئی که فرمودند این روایات ارتباطی به جواز ایستاده خواندن نماز و تیره ندارند و واجب است که و تیره نشسته خوانده شود. بقیه بحث بماند برای بعد از تعطیلات دهه آخر صفر إن شاء الله تعالی ... .

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

غیره بعیده ، كما عن كشف اللثام لا دليل عليها إلا البدلية عن الجلوس المقتضية أنهما واحدة ، وهو كما ترى أيضا ، وظاهر ذكری أول الشهيدین وصریح روضة ثانيهما أفضلية القيام فيها أيضا ، بل حكي ذلك عن الفاضل وجماعة من المتأخرين ، ولعله لإطلاق ما دل على رجحان القيام في النافلة ، ورجحان الأحمز من الأعمال ، ولصریح الموثق أن القيام أفضل ، وظاهر الصحيح "وركعتان بعد العشاء الآخرة كان أبي يصليهما وهو قاعد ، وأنا أصليهما وأنا قائم" فإن مواظبته عليه السلام على القيام فيهما يدل على رجحانه... إلى آخر كلامه»^۲.

ما عرض می کنیم که این قاعده "افضل الاعمال أحزمها" روایت است و از معصوم رسیده یا اینکه در عقل خودتان اینطور می گوئید؟ که خب روایتی با این مضمون نداریم، در مجمع البحرین در ماده "حمز" ذکر شده که ابن عباس اینطور گفته و ما روایتی با این مضمون نداریم و بعلاوه این حرف درست نیست زیرا بعضی از اعمال هستند که مشکل نمی باشند ولی ثواب بسیاری دارند مثلا در مورد تسبیح فاطمه زهراء سلام الله علیها در روایت هست که مداومت بر آن ثوابش از هزار رکعت نماز مستحبی بیشتر است و امام صادق علیه السلام فرمودند ما همانطور که نماز را به فرزندان خود یاد می دهیم تسبیح فاطمه زهراء سلام الله علیها را نیز یاد می دهیم و یا در روایتی داریم هر کس بر تسبیح فاطمه زهراء سلام الله علیها مداومت کند شقاوتمند نمی شود، بنابراین قاعده "افضل الاعمال أحزمها" منشأ روایی ندارد و صحیح نیست.

^۲ جواهر الکلام، شیخ محمد حسن نجفی جواهری، ج ۱۲، ص ۲۱۹، ط ۴۳ جلدی.